

Zdravotní gramotnost

Zdravotní gramotnost

Úvod

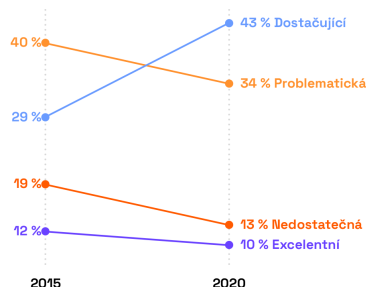
Zdravotní gramotnost hluboce ovlivňuje schopnost jednotlivců činit informovaná rozhodnutí o jejich zdraví. V současné době, kdy narůstá množství informací a složitost zdravotního systému, se zdravotní gramotnost stává zásadním faktorem pro zajištění efektivní péče a prevence nemocí. Nedostatečná zdravotní gramotnost může vést například k chybám při užívání léků, nedodržování preventivních opatření a k horšímu zdravotnímu stavu.

Hodnocení zdravotní gramotnosti v Evropě

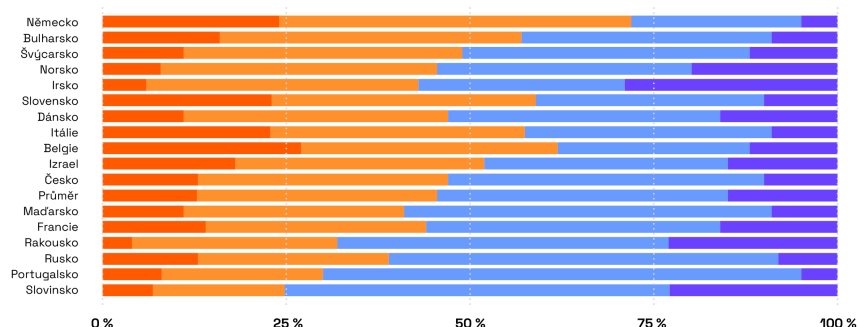
data o zdraví

Porovnání zdravotní gramotnosti ve vybraných evropských zemích se zaměřením na Českou republiku 2019–2021 a její vývoj v Česku mezi roky 2015 a 2020.

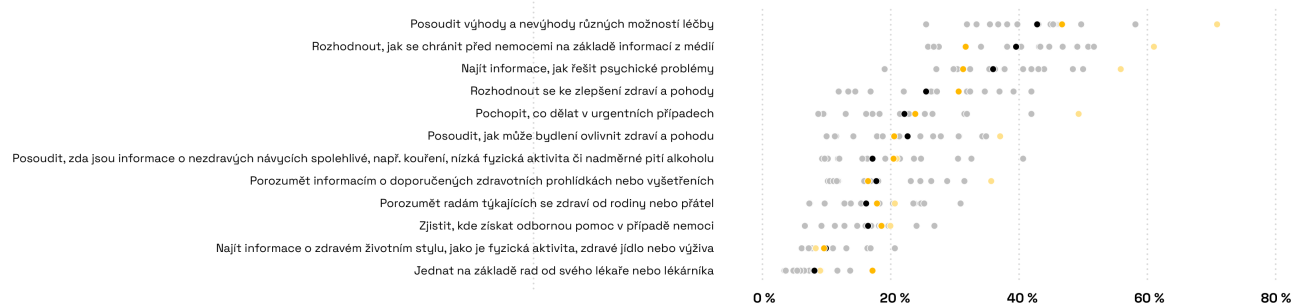
Vývoj zdravotní gramotnosti v Česku mezi roky 2015 a 2020

Porovnání zdravotní gramotnosti ve vybraných zemích mezi roky 2019–2021

Procento respondentů, kteří odpověděli, že vybrané otázky jsou obtížné či velmi obtížné

Verze → 2024-10

Zdroj dat → HLS19, ÚZG, WHO

Licence → CC BY 4.0

Více info na www.dataozdravi.cz/determinanty/zdravotnipiece
[online verze infografiky](#)

Interpretace:

Zdravotní gramotnost zahrnuje schopnost jednotlivce získávat, porozumět, vyhodnotit a efektivně využívat relevantní informace o zdravotní péči, prevenci nemocí a o podpoře zdraví. Pro efektivní rozhodování o zdravotní péči je klíčové umět získat informace a porozumět jim. V oblasti prevence nemocí je důležité porozumět nejen rizikovým faktorům, ale také je správně vyhodnotit a vyvarovat se jich v každodenním životě. Tento model podtrhuje význam komplexního přístupu k posuzování a navyšování zdravotní gramotnosti v populaci, [ÚZG, 2020](#). Zdravotní gramotnost není jen individuální schopností, ale má i širší společenský význam. Vyšší úroveň zdravotní gramotnosti v populaci přináší kolektivní výhody, například podporu komunit v řešení faktorů ovlivňujících zdraví – např. sociální či ekonomické podmínky. Je důležité vnímat zdravotní gramotnost nejen jako osobní odpovědnost, ale také jako nástroj, který může aktivně přispívat k pozitivním změnám na úrovni celé společnosti, [WHO](#). Podle hodnocení Česka a dalších evropských zemí z roku 2020, byla omezená úroveň zdravotní gramotnosti zaznamenána u 47 % osob starších 18 let, [HLS19, 2021](#). Do tohoto průzkumu se zapojilo 17 zemí a v Česku se zúčastnilo 1 650 osob. Česko se ve srovnání s ostatními zeměmi umístilo na 9. místě, což je lehce pod průměrem.

Nedostatečnou zdravotní gramotnost vykazalo 13 % českých respondentů. To je lepší výsledek než v Německu (24 %) nebo na Slovensku (23 %), ale stále horší než v Rakousku (4 %) či ve Slovinsku (7 %). Problematická zdravotní gramotnost se týká 34 % respondentů, což odpovídá průměru evropských zemí (33 %).

Za posledních pět let došlo v Česku k významnému zlepšení zdravotní gramotnosti – její úroveň vzrostla o více než 20 %. Zatímco v roce 2015 patřilo Česko mezi země s nejnižší úrovní zdravotní gramotnosti a výrazně zaostávalo za průměrem vybraných zemí Evropy, dnes vykazuje mnohem lepší výsledky, [Kučera a kol., 2023](#). Graf se zaměřuje na hodnocení obtížnosti odpovědí na vybrané otázky týkající se zdravotní gramotnosti, které jsou formulovány ve stylu "Jak náročné pro vás je...?" Ukazuje procento respondentů, kteří uvedli, že některé otázky spojené se zdravotní gramotností (Q12) vnímali jako obtížné nebo velmi obtížné. Česko se v několika položkách pohybuje kolem průměru nebo mírně nad ním, například při rozhodování o tom, jak se zachovat v otázkách zdraví (20,6 % oproti průměru 22,7 %). Největší obtíže Češi vykazují v otázkách, jako je pochopení zdravotních informací z médií a porozumění výhodám a nevýhodám různých možností léčby (46,3 %, kdy průměr je 43 %). Češi (podobně jako Slováci) mají největší problém s následováním instrukcí lékaře nebo lékárníka, [HLS19, 2021](#).

Kontext:

Nízká úroveň zdravotní gramotnosti je spojena s horším zdravotním stavem, častějšími hospitalizacemi a vyššími náklady na zdravotní péči. Tento problém je obzvláště akutní v zemích, kde sociální a ekonomické faktory omezují přístup k informacím a vzdělávání. Pro zlepšení této situace je nezbytné investovat do programů, které podporují dostupnost a srozumitelnost lékařských informací, a zároveň se zaměřit na zvyšování zdravotní gramotnosti v celé populaci, což by mohlo přispět ke snížení zdravotních nerovností a zlepšení celkového zdraví obyvatelstva.

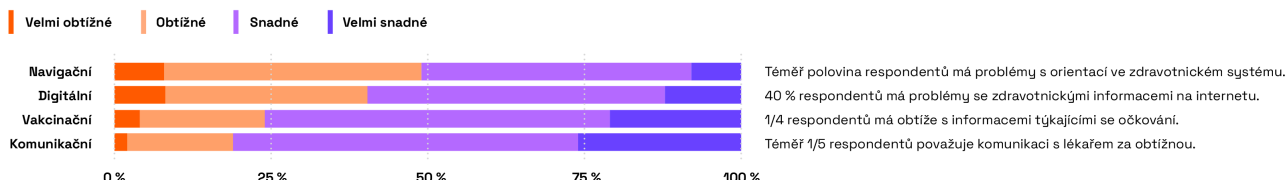
Nizozemsko představuje příklad osvědčené praxe v posilování zdravotní gramotnosti díky Národní alianci pro zdravotní gramotnost, která zahrnuje širokou spolupráci mezi zdravotnickými institucemi, pojišťovnami a patientskými organizacemi. Jejím klíčovým prvkem je legislativní rámec informovaného souhlasu a jasné komunikace, které posilují postavení pacientů. Zvláštní pozornost je věnována zranitelným skupinám, jako jsou migranti a lidé s nízkou gramotností. Dále jsou zaváděny inovativní technologie pro usnadnění přístupu k péči, například textové zprávy a interaktivní weby. Podobně je tomu například ve Švédsku, kde se důraz klade na zlepšení zdravotní gramotnosti skrze digitální nástroje a vzdělávání pacientů, [WHO, 2020](#).

Přehled zdravotní gramotnosti v Česku

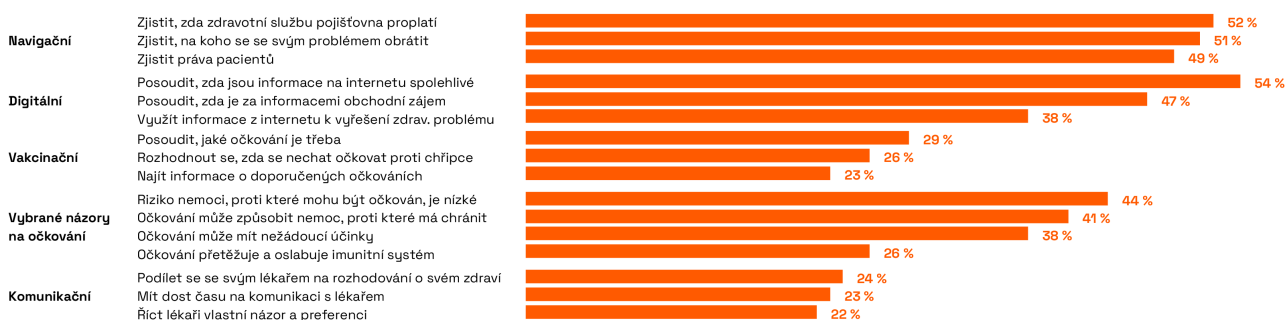
data o zdraví

Mezi čtyři oblasti zdravotní gramotnosti patří navigace, komunikace, digitalizace a vakcinace. Doplňeno o hlavní fakta vlivu socioekonomických determinant na zdravotní gramotnost.

Srovnání vybraných oblastí zdravotní gramotnosti v Česku v roce 2020 (% odpovědí)

Nejobtížnější otázky napříč výzkumem: Podíl osob pro něž je obtížné/ velmi obtížné...

Zdravotní gramotnost má pozitivní vliv na hodnocení vlastního zdraví.

Vyšší zdravotní gramotnost souvisí s nižší potřebou specializované zdravotní péče.

Ženy, starší osoby a lidé s vyšším sociálním statusem vykazují vyšší zdravotní gramotnost.

Osoby s vyšším vzděláním a osoby s finančními problémy vykazují nižší úroveň zdravotní gramotnosti.

Lidé s vyšší zdravotní gramotností více sportují.

Verze → 2024-10

Zdroj dat → HLS19, ÚZG

Licence → CC BY 4.0

Více info na www.dataozdravi.cz/determinanty/zdravotnipiece
[online verze infografiky](#)

Interpretace:

Zdravotní gramotnost dělíme do čtyř skupin: navigační, komunikační, digitální a vakcinační.

Navigační ZG je schopnost vyznat se v systému zdravotní péče, s čímž měla téměř 1/2 dotázaných v Česku problém. Pro polovinu lidí bylo také obtížné zjistit, zda je služba hrazena pojištěním. V oblasti **komunikační ZG** téměř 1/5 dotázaných pociťuje obtíže v komunikaci s lékařem, kdy je pro 24 % osob komplikované podílet se na rozhodování o svém zdraví v dialogu s lékařem a pro 22 % je problematické vyjádřit lékaři vlastní názor a preferenci. Z pohledu **digitální ZG** má více než 1/2 respondentů problém posoudit spolehlivost informací na internetu týkajících se zdraví. Poznat, zda je za informacemi komerční zájem, je náročné pro 47 % osob. Avšak pro 62 % dotázaných je snadné využít informace z internetu k vyřešení zdravotních problémů. Poslední zařazenou oblastí z vybraných otázek byla **vakcinační ZG**, kdy se téměř 1/4 dotázaných obtížně vyzná v informacích o očkování. Například pro 29 % osob je obtížné posoudit, jaké očkování on či rodina potřebují a pro 23 % dotázaných je problematické najít informace o doporučených očkováních týkajících se jich samotných a jejich rodin. V infografice jsou také zmíněny vybrané názory na očkování, [HLS19, 2021](#), [ÚZG, 2021](#).

Při pohledu na vliv různých faktorů na zdravotní gramotnost je nutné si uvědomit celou řadu osobnostních a situačních determinant, které se během života mohou projevit na individuální a populační rovině. Příkladem může být věk, pohlaví, dosažené vzdělání, postavení ve společnosti, finanční deprivace a další. S omezenou zdravotní gramotností se setkáváme obecně u lidí s nižším vzděláním, u starších lidí, u migrantů nebo u lidí závislých na různých formách podpory z veřejných prostředků. Toto tvrzení v minulosti platilo i v Česku, ale práce z roku 2020 přinesla překvapivé výsledky, kdy došlo ke změně podmíněnosti zdravotní gramotnosti věkem a vzděláním. Vzhledem k době šetření HLS19, na konci roku 2020, je pravděpodobný částečný vliv pandemie COVID-19, která patrně přiměla občany ke zvýšenému zájmu o zdravotní informace o vlastní zdraví. Toto zlepšení úrovně zdravotní gramotnosti se projevilo zejména u seniorské části populace, na kterou byly informace související s pandemií COVID-19 cíleny především. Dále je prokázána pozitivní korelace zdravotní gramotnosti se subjektivním sociálním statusem a negativně s finanční deprivací. Například zaplatit potřebné léky je obtížné pro 17 % lidí, s úhradou za prohlídky či ošetření má potíže 38 % a náklady na živobytí dělají těžkosti 28 % lidí. Vyšší zdravotní gramotnost souvisí s nižší mírou využívání služeb lékařských specialistů a vyšetření či ošetření v nemocnici, [HLS19, 2021](#), [ÚZG, 2021](#), [OECD, 2023](#).

Kontext:

Zdravotní gramotnost hraje klíčovou roli v ochraně veřejného zdraví prostřednictvím vakcinace. Studie ukazují, že vyšší úroveň zdravotní gramotnosti je často spojena s vyšší mírou očkování, protože jedinci s lepšími znalostmi o zdraví jsou schopni lépe porozumět významu vakcín a důvodům jejich použití. Zejména u jedinců se silnou očkovací gramotností bylo pravděpodobnější, že budou mít pozitivní postoje k vakcínám a vyšší záměr se očkovat, zejména v souvislosti s očkováním proti COVID-19, [Zhang a kol., 2023](#).

Zdravotní gramotnost ovlivňuje nejen individuální rozhodnutí o očkování, ale také důvěru ve zdravotní systém. Studie zjistila, že důvěra ve zdravotnický systém byla silným prediktorem neváhavého postoje k vakcínám a zdravotní gramotnost s touto důvěrou pozitivně korelovala. To naznačuje, že zvýšení zdravotní gramotnosti může také zvýšit důvěru veřejnosti ve zdravotnické systémy a dále usnadnit přijímání vakcín, [Khoury a kol., 2024](#), [Fenta a kol., 2023](#). Mezinárodní studie opakovaně ukazují, že zdravotní gramotnost i znalosti o vakcínách výrazně ovlivňují chování lidí při očkování. Zároveň poukazují na důležitost cílených vzdělávacích programů, které mohou zlepšit zdravotní gramotnost a pomoci bojovat proti váhání ohledně očkování.

Organizační zdravotní gramotnost jako cesta ke zlepšení zdravotní péče

data o zdraví

Současné pojetí zdravotní gramotnosti zahrnuje také koncept organizační zdravotní gramotnosti, který zdůrazňuje význam systémů, organizací a společnosti při zajišťování lepší dostupnosti zdravotní péče pro jednotlivce.

Co je organizační zdravotní gramotnost (OZG)?

OZG popisuje organizace, které lidem usnadňují hledání, pochopení a využívání zdravotních informací a služeb, aby mohli činit informovaná rozhodnutí o svém zdraví. Tento koncept zdůrazňuje, že zdravotní gramotnost nezávisí jen na schopnostech jednotlivce, ale i na prostředí, ve kterém se nachází, a na jeho požadavcích.

Proč je OZG důležitá?

- Reflektuje různé úrovně osobní zdravotní gramotnosti.
- Pomáhá snížit rozdíly v přístupu ke zdravotní péči.
- Umožňuje porozumění zdravotním informacím a službám.
- Je flexibilní v rychlé se měnícím kontextu zdraví a zdravotnictví.

OZG = přístupnější zdravotní péče

- Zdravotně gramotné organizace lépe reagují na potřeby svých pacientů a zlepšují výsledky zdravotní péče

Klíčové atributy zdravotně gramotné organizace

Verze → 2024-10

Zdroj dat → US HHS, M-POHL, WHO, Brach et al

Licence → CC BY 4.0

Více info na www.dataozdravi.cz/determinanty/zdravotnipcece

online verze infografiky

Interpretace:

Organizační zdravotní gramotnost vyjadřuje, jak dobře organizace pomáhají lidem najít, porozumět a využít informace a služby, které jim umožní dělat rozhodnutí o vlastním zdraví a o zdraví svých blízkých. Tento koncept rozšiřuje pojetí zdravotní gramotnosti a usnadňuje jeho uplatnění v praxi podpory zdraví. Upozorňuje na to, že zdravotní gramotnost jednotlivce závisí na konkrétním kontextu a že poskytovatelé zdravotních informací a služeb hrají důležitou roli při jejím zlepšování. Zároveň zdůrazňuje, že organizace mají systémovou odpovědnost spravedlivě podporovat zdravotní gramotnost, [US HHS](#).

Zdravotní systémy a organizace napříč různými sektory mohou přizpůsobením svým uživatelům s odlišnou úrovní zdravotní gramotnosti nejen kompenzovat nízkou gramotnost, ale také ji zlepšit. Během poslední dekády byly vyvinuty složitější modely, definice i měřicí nástroje pro “zdravotně gramotné”, “na zdravotní gramotnost reagující” či “zdravotní gramotnosti přívětivé” organizace, [M-POHL, 2023](#).

Zdravotně gramotná prostředí inspirují uvědomění a aktivity směřující ke zdravotní gramotnosti prostřednictvím strategií, procedur a postupů přímo v těchto prostředích. Posilování zdravotní gramotnosti je začleněno jako součást jejich poslání, [WHO, 2020](#). Zdravotnická zařízení a další organizace poskytující zdravotní služby mají jedinečnou příležitost začlenit prvky zdravotní gramotnosti do své činnosti. Podle WHO, [Brach a kol., 2012](#), se zdravotně gramotné organizace poskytující zdravotnické služby vyznačují těmito deseti atributy:

1. **Mise** – Má takové vedení, které začleňuje zdravotní gramotnost do svého poslání, struktury a fungování
2. **Plánování** – Zahrnuje zdravotní gramotnost do plánování, hodnocení a zlepšování bezpečnosti a kvality
3. **Pracovní síly** – Působí na pracovní síly, aby byly zdravotně gramotné, a monitoruje pokrok
4. **Participace** – Zapojí cílové skupiny do návrhu, realizace a hodnocení zdravotních informací a služeb
5. **Rovnost** – Zohledňuje potřeby populací s různou úrovní zdravotní gramotnosti bez jejich stigmatizace
6. **Komunikace** – Využívá strategií zdravotní gramotnosti v interpersonální komunikaci a ubezpečuje se o porozumění ve všech momentech komunikace
7. **Přístup** – Nabízí snadný přístup k zdravotním informacím a službám a pomoc s navigací
8. **Srozumitelnost** – Vytváří a distribuuje tištěné a audiovizuální materiály a obsahy sociálních médií, které jsou srozumitelné a jednoduše použitelné
9. **Rizikové situace** – Zaměřuje se na zdravotní gramotnost ve vysoce rizikových situacích včetně změny péče a komunikace o lécích
10. **Pojištění** – Komunikuje jasně, co kryje pojištění a jaké služby si jedinci musí hradit sami

Kontext:

Skutečnou zdravotní gramotnost člověka neurčují jen jeho osobní znalosti, dovednosti a schopnosti, ale také požadavky, se kterými se setkává v každodenním životě i ve zdravotnickém prostředí při rozhodování o svém zdraví.

Zaměření se pouze na osobní zdravotní gramotnost není pro zlepšení zdravotních výsledků dostatečné. Není například realistické zlepšit nízkou zdravotní gramotnost lidí pouhým nabízením vzdělávacích příležitostí, a to z několika důvodů:

1. Lidé musí být nejprve osloveni, aby se těchto nabídek zúčastnili, což je obzvláště nedostupné pro členy znevýhodněných a zranitelných skupin.
2. Každé zlepšení osobní zdravotní gramotnosti u velkého počtu lidí je časově náročné.
3. Relevantní obsah zdravotní gramotnosti se neustále mění, takže by bylo nezbytné trvalé vzdělávání.
4. Znalosti, které nejsou neustále uplatňovány v praxi, se rychle zapomínají.

Obecně má proto větší smysl zaměřovat se primárně na podporu zdravotní gramotnosti na úrovni organizací, v jejichž kontextu lidé konají rozhodnutí a kroky ve vztahu ke svému zdraví, [M-POHL, 2023](#).

Na potřebu zvýšení organizační zdravotní gramotnosti v Česku poukazují zkušenosti osob v kontextu zdravotnické péče. Pro 52 % dotázaných je obtížné zjistit, zda je služba pokryta zdravotním pojištěním. Pro 51 % je pak obtížné zjistit, kdo jim může s orientací ve zdravotním systému pomoci. Komunikace s lékaři představuje další problém. Pro 24 % je obtížné podílet se na rozhodování o svém zdraví v dialogu s lékařem a 23 % považuje za komplikované mít dostatek času s lékařem komunikovat, [HLS19, 2021](#), [ÚZG, 2021](#).

Zdravotnické organizace vstřícné vůči zdravotní gramotnosti uznávají, že nesprávná komunikace, která negativně ovlivňuje péči o pacienty a výsledky, je velmi běžná. Takové organizace také reagují na skutečnost, že jednotlivci, kteří mají obvykle dostatečnou zdravotní gramotnost, mohou mít potíže se zpracováním a používáním informací, když jsou nemocní, ve stresu, či pod tlakem. Zdravotně gramotné organizace si uvědomují vzájemnou propojenost gramotnosti, jazyka a kultury. Jejich snaha o zlepšení zdravotní gramotnosti zároveň podporuje snižování rozdílů a zvyšování jazykové a kulturní kompetence organizace, [Brach a kol., 2012](#).

Pracovní skupina WHO pro individuální a organizační zdravotní gramotnost (M-POHL) právě provádí první systematický průzkum v oblasti organizační zdravotní gramotnosti. Výsledky studie budou publikovány v roce 2027.

Organizační zdravotní gramotnost jako cesta ke zlepšení zdravotní péče

data o zdraví

Současné pojetí zdravotní gramotnosti zahrnuje také koncept organizační zdravotní gramotnosti, který zdůrazňuje význam systémů, organizací a společnosti při zajišťování lepší dostupnosti zdravotní péče pro jednotlivce.

Co je organizační zdravotní gramotnost (OZG)?

OZG popisuje organizace, které lidem usnadňují hledání, pochopení a využívání zdravotních informací a služeb, aby mohli činit informovaná rozhodnutí o svém zdraví. Tento koncept zdůrazňuje, že zdravotní gramotnost nezávisí jen na schopnostech jednotlivce, ale i na prostředí, ve kterém se nachází, a na jeho požadavcích.

Proč je OZG důležitá?

- Reflektuje různé úrovně osobní zdravotní gramotnosti.
- Pomáhá snížit rozdíly v přístupu ke zdravotní péči.
- Umožňuje porozumění zdravotním informacím a službám.
- Je flexibilní v rychlé se měnícím kontextu zdraví a zdravotnictví.

OZG = přístupnější zdravotní péče

- Zdravotně gramotné organizace lépe reagují na potřeby svých pacientů a zlepšují výsledky zdravotní péče

Klíčové atributy zdravotně gramotné organizace

Verze → 2024-10

Zdroj dat → US HHS, M-POHL, WHO, Brach et al

Licence → CC BY 4.0

Více info na www.dataozdravi.cz/determinanty/zdravotnipce

online verze infografiky

Interpretace:

Infografika se zaměřuje na prezentaci úspěšných projektů podporujících zdravotní gramotnost v různých evropských zemích, které dosáhly výrazného zlepšení v porozumění zdravotním informacím, prevenci nemocí a zlepšení veřejného zdraví. Švédsko například zavedlo jednoduchý jazyk v nemocnicích, což vedlo ke snížení chyb při užívání léků, zatímco Finsko integrovalo zdravotní výchovu do školních osnov, čímž snížilo rizikové chování u mladých lidí. Česko se v této oblasti soustředí na monitoring a pilotní projekty, ale chybí jí plošné zavedení osvědčených strategií do praxe. Doporučení zahrnují inspirovat se zeměmi, jako je Finsko, Francie či Německo, a zaměřit se na rozvoj zdravotní výchovy ve školách, podporu vakcinační gramotnosti a zvyšování zdravotní gramotnosti na pracovištích. Větší důraz na zdravotní gramotnost vede k lepšímu zdraví pro všechny. Evropa ukazuje, jak mohou dlouhodobé strategie přinést konkrétní výsledky.

Kontext:

Ve finském vzdělávacím systému je zdravotní gramotnost považována za klíčovou součást vzdělávání, která má zásadní vliv na zdraví a pohodu dospívajících. Od roku 2004 je zdravotní výchova samostatným předmětem, který je povinnou součástí osnov na všech úrovních školství – od základních až po vyšší střední školy. Tento přístup umožňuje studentům rozvíjet schopnost činit informovaná rozhodnutí týkající se jejich zdraví a rozpoznávat faktory, které na něj působí. Vyšší úroveň zdravotní gramotnosti se prokazatelně spojuje s lepším zdravotním stavem, aktivnějším životním stylem a zdravějšími návyky mezi mládeží. Zdravotní výchovu si navíc studenti mohou vybrat i k maturitní zkoušce. Získané známky lze uplatnit při přihlášce na univerzitu a další vysoké školy. Zdravotní gramotnost tedy slouží také jako akademická kompetence. Kvalifikace učitelů zdravotní výchovy je zajištěna univerzitní přípravou, přičemž všichni studenti mají bezplatný přístup k výukovým materiálům. Tento komplexní systém zajišťuje, že zdravotní gramotnost ve Finsku nejen podporuje zdraví jednotlivců, ale přispívá také k lepší kvalitě veřejného zdraví celkově, [WHO, 2019](#).

Metodologie a Reference

Hodnocení zdravotní gramotnosti v Evropě

Metodologie - vlastní zpracování na základě dat:

1. HLS19: International Report on the Methodology, Results, and Recommendations of the European Health Literacy Population Survey 2019-2
https://www.uzg.cz/wp-content/uploads/2022/01/HLS19_International-Report-002_0.pdf
2. ÚZG: Jak se zvýšila úroveň zdravotní gramotnosti v České republice během posledních pěti let?
<https://www.uzg.cz/jak-se-zvysila-uroven-zdravotni-gramotnosti-v-ceske-republice-behem-poslednich-peti-let/>
3. WHO: Zdravotní gramotnost - Solidní fakta
https://www.uzg.cz/wp-content/uploads/2022/08/ZG_brozura-10_2020_final.pdf

Další reference:

1. WHO: Health literacy
<https://www.who.int/teams/health-promotion/enhanced-wellbeing/ninth-global-conference/health-literacy>
2. Kučera a další: Proměny úrovně zdravotní gramotnosti v Česku mezi lety 2015 a 2020
<https://www.prolekare.cz/casopisy/casopis-lekaru-ceskych/2023-2-3-1/promeny-urovne-zdravotni-gramotnosti-v-cesku-mezi-lety-2015-a-2020-134867>

Metodologie a Reference

Přehled zdravotní gramotnosti v Česku

Metodologie - vlastní zpracování na základě dat:

1. HLS19: International Report on the Methodology, Results, and Recommendations of the European Health Literacy Population Survey 2019-2
https://www.uzg.cz/wp-content/uploads/2022/01/HLS19_International-Report-002_0.pdf
2. ÚZG: Jak se zvýšila úroveň zdravotní gramotnosti v České republice během posledních pěti let?
<https://www.uzg.cz/jak-se-zvysila-uroven-zdravotni-gramotnosti-v-ceske-republice-behem-poslednich-peti-let/>

Další reference:

1. SZÚ: ZDRAVÍ 2030 – analytická studie
<https://zdravi2030.mzcr.cz/zdravi-2030-analyticka-studie.pdf>
2. Kučera a další: Proměny úrovně zdravotní gramotnosti v Česku mezi lety 2015 a 2020
<https://www.prolekare.cz/casopisy/casopis-lekaru-ceskych/2023-2-3-1/promeny-urovne-zdravotni-gramotnosti-v-cesku-mezi-lety-2015-a-2020-134867>
3. Zhang a další: Vaccine Literacy and Vaccination: A Systematic Review
<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC9970990/>
4. Houry a další: Health Literacy and Health Care System Confidence as Determinants of Attitudes to Vaccines in France
<https://publichealth.jmir.org/2024/1/e45837/>
5. Fenta a další: Health literacy and COVID-19 vaccine acceptance worldwide: A systematic review
<https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC10563502/>
6. OECD: Economic Surveys: Czech Republic 2023
https://www.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-czech-republic-2023_e392e937-en

Metodologie a Reference

Organizační zdravotní gramotnost jako cesta ke zlepšení zdravotní péče

Metodologie - vlastní zpracování na základě dat:

1. HLS19: International Report on the Methodology, Results, and Recommendations of the European Health Literacy Population Survey 2019-2 (2022)
https://www.uzg.cz/wp-content/uploads/2022/01/HLS19_International-Report-002_0.pdf
2. ÚZG: Jak se zvýšila úroveň zdravotní gramotnosti v České republice během posledních pěti let?
<https://www.uzg.cz/jak-se-zvysila-uroven-zdravotni-gramotnosti-v-ceske-republice-behem-poslednich-peti-let/>
3. Health Literacy in Healthy People 2030
<https://odphp.health.gov/healthypeople/priority-areas/health-literacy-healthy-people-2030>
4. Assessing Organizational Health Literacy (2023)
https://m-pohl.net/sites/m-pohl.net/files/inline-files/Factsheet_OHL_2023_0.pdf
5. Brach a kol.: Ten Attributes of Health Literate Health Care Organizations (2012)
<https://nam.edu/perspectives-2012-ten-attributes-of-health-literate-health-care-organizations/>
6. MZ: Zdraví 2030
<https://zdravi2030.mzcr.cz/>

Metodologie a Reference

Projekty na zlepšení zdravotní gramotnosti v Česku a Evropě

Metodologie - vlastní zpracování na základě dat:

1. WHO: Zdravotní gramotnost - Solidní fakta
https://www.uzg.cz/wp-content/uploads/2022/08/ZG_brozura-10_2020_final.pdf
2. WHO: Health literacy counts as academic competence in Finnish schools
<https://www.who.int/europe/news/item/13-09-2019-health-literacy-counts-as-academic-competence-in-finnish-schools>
3. European Commission: Mental health
<https://national-policies.eacea.ec.europa.eu/youthwiki/chapters/netherlands/75-mental-health>
4. Linda Willems a kol.: Mental health app boost my mood (BMM) as preventive early intervention for adolescents with (sub)clinical depressive symptoms
<https://bmcpublichealth.biomedcentral.com/articles/10.1186/s12889-024-19666-5>
5. MZ: Zdraví 2030
<https://zdravi2030.mzcr.cz/>

Další reference:

1. Nationalen Aktionsplan Gesundheitskompetenz
<https://www.nap-gesundheitskompetenz.de/>
2. NZIP: Zdravotní gramotnost
<https://www.nzip.cz/clanek/226-zdravotni-gramotnost>

O projektu

Naším cílem je dosáhnout změny dosavadního úzu, kdy správa veřejného zdraví spoléhá na dojmy či jednorázová a pracná ad hoc opatření namísto kvalifikovaných dat. Už pouhá dostupnost datových souborů, které začínají být přístupné, je důležitá. Avšak tzv. úzkým hrdlem je právě jejich interpretace. Portál Data o zdraví coby web přístupný odborné a široké veřejnosti koncentruje dostupná data o veřejném zdraví v Česku v evropském i světovém kontextu. Nad daty nabízí analýzu a interpretaci v kvalitě špičkové expertízy a striktně dodržuje principy evidence based.

O Ministru zdraví

Dataozdravi.cz je datový portál přinášející ověřená data a je iniciativou platformy Ministerstva zdravotnictví, která spojuje profesionály z různých oblastí s cílem dosáhnout nutné změny v systému českého zdravotnictví. Opírá se o silný expertní tým, jenž sdružuje nejen lékaře a profesionály ve zdravotnictví, ale i ekonomy, právníky, vrcholové manažery firem, experty na digitalizaci, zástupce patientských organizací, sociální geografy, lékárníky a další. Usilujeme přitom o věcnou diskuzi založenou na faktech.

Digitalizace

Cílem je plně digitální zdravotnictví, které zároveň nikoho nevylučuje. Využívání moderních technologií tam, kde jsou nejvíce potřeba. Digitalizace je prostředek, který umožňuje jednoduše a levně udržovat zdraví nebo pomoci kontrolovat chronické onemocnění.

Prevence

Aktivní prevence jako cíl, digitalizace jako cesta k němu, racionalita financování jako hybná síla této varianty. Cílem je populace, která si uvědomuje svou odpovědnost za své zdraví. Před námi je kompletní změna paradigmatu od pasivní léčby k aktivní prevenci.

Finance

Cílem je udržitelné financování veřejného zdravotnictví s důrazem na levnější prevenci zajišťující dostupnou a kvalitní péči, to vše při zachování finančního podílu HDP na úrovni průměru EU a OECD.

Kontakt pro média

Táňa Lálová

media@ministrzdravi.cz

+420 725 826 072